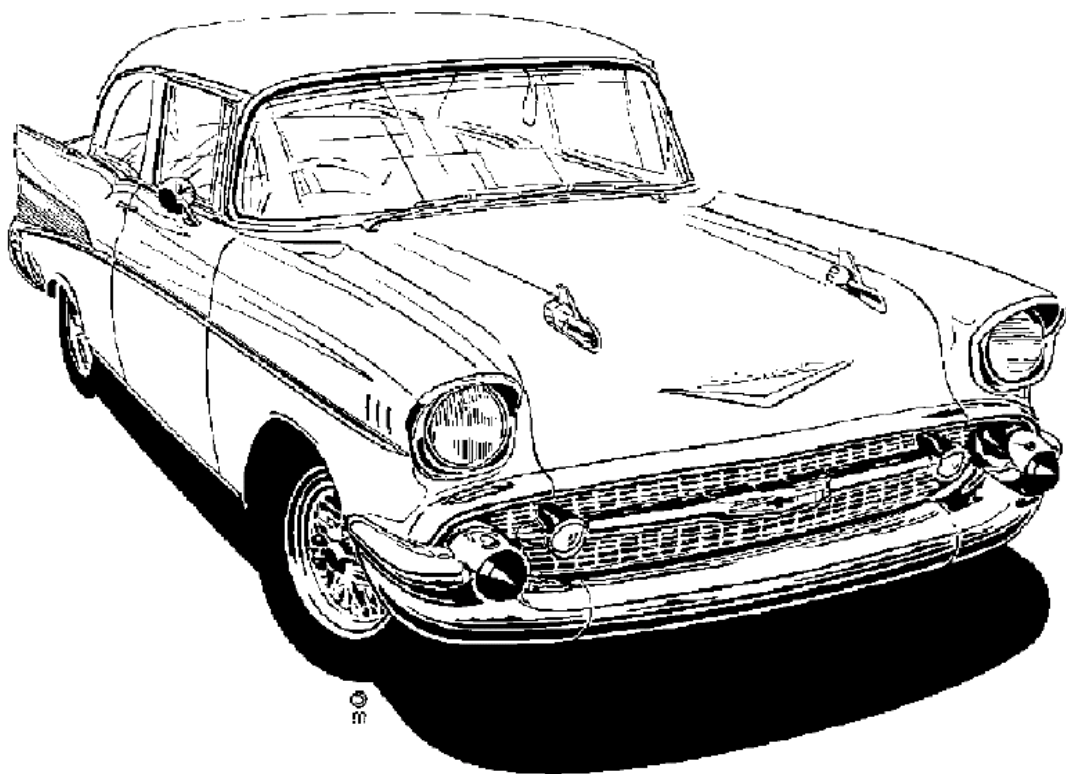

Gemensam policy för miljökrav på fordonstvätt

November 2003
Några mindre revideringar februari 2004

Gemensam policy för miljökrav på fordonstvätt

Miljösamverkan Västra Götaland november 2003

Med några mindre revideringar på sid. 11 i februari 2004

Denna gemensamma policy biltvättar togs ursprungligen fram i Miljösamverkan 98 i dåvarande Älvsborgs län. Denna nya version av policyn kan användas i hela Västra Götalands län. Den har också uppdaterats något bland annat med avseende på att miljöbalken införts. Några förtydliganden har också gjorts. Denna ändrade version har arbetats fram av projektgrupp biltvättar och sammanställts av biträdande projektledare Cecilia Lunder under hösten 2003.

Definitioner	5
Anläggningsstorlek	5
Fordon	5
Om- och tillbyggnad	5
Övergripande riktlinjer	6
Avloppsanslutning	6
Tvättkemikalier	6
Egenkontroll	6
Tidplan	7
Mellanstora och stora anläggningar	8
Slutligt mål	8
Etappmål	8
Generella krav	9
Små anläggningar	10
Motivering	10
Konsekvenser	10
Krav på oljeavskiljare vid befintliga anläggningar	10
Tvätt utanför anläggning	11

Definitioner

Anläggningsstorlek

Små: Anläggningar som inte omfattas av Naturvårdsverkets AR 96:1, d.v.s. tvättar mindre än 5 personbilar eller mindre än 1 lastbil per dygn. Hit hör bl.a. många tvättar som inte är öppna för utomstående, t.ex. tvätthallar och tvättplatser i garage m.m. på företag och förvaltningar.

Mellanstora: Anläggningar som omfattas av AR 96:1 men inte är anmälningspliktiga (där minst fem personbilar eller ett tyngre fordon tvättas per arbetsdag, vilket motsvarar minst ca 1250 personbilar eller 250 lastbilar/bussar per år).

Stora: Anläggningar som omfattas av AR 96:1 och är anmälningspliktiga, dvs. minst 5000 personbilsvättar eller minst 1000 tvättar av andra fordon (lastbilar, bussar, traktorer etc.) per år.

Fordon

Fordon som används i yrkesmässig verksamhet: Lastbilar, taxibilar, tjänstebilar, bussar, servicebilar etc. som används i företag eller av offentliga verksamheter. Också arbetsmaskiner och liknande räknas hit. Denna grupp är ju långt ifrån homogen grupp, varför bedömningen kan bli något annorlunda från fall till fall. Grundtanken är dock att samma krav ska gälla för alla.

Privatfordon. Personbilar, mindre lastfordon etc. som ägs eller disponeras för privat bruk.

Om- och tillbyggnad

Som *ombyggnad* räknas genomgripande förändring eller utbyte av tvätt- eller reningsutrustning etc. Normalt underhåll eller service omfattas inte.

Som *tillbyggnad* räknas utökning av tvätthallsstorlek, tillägg av fler tvättplatser o.dyl. Tillbyggnad på t.ex. en bensinstation av annat än tvätten omfattas inte.

Övergripande riktlinjer

Denna policy har som utgångspunkt att biltvätt medför risk för miljöpåverkan. Det gäller såväl vid tvätt utanför anläggningar, som vid tvätt i anläggning ansluten till spill- eller dagvattenledning, eller till enskilt avlopp.

Avloppsanslutning

Där så är möjligt och på sikt för alla anläggningar bör sluten, avloppslös, tvättprocess finnas. Till dess måste en bedömning från fall till fall göras av anslutning till spill- eller dagvattennät. Spillvattenanslutning är vanligast och är att föredra i de flesta fall, bl.a. med tanke på att en tillfällig driftstörning i en biltvätts reningsanläggning inte får så stort genomslag i ett större reningsverk, medan en sådan störnings verkan i miljön kan bli ganska påtaglig om utsläppet sker direkt till recipient via en dagvattenledning.

Anslutning till dagvattennät kan accepteras i undantagsfall eller där spillvattennätet inte är utbyggt. En fördel med sådan anslutning är att inga bidrag av oönskade ämnen till reningsverkets slam sker. Samtidigt måste recipientens känslighet för utsläpp via dagvattenledning vägas in.

Tvättkemikalier

Endast positivt miljömärkta medel, t.ex. Svanenmärkta, eller medel som uppfyller miljökrav på tvättmedel i Rapport 2001:12 *Miljökrav på fordonstvättmedel* (fd. Kemikaliesvepet) bör godtas. Rapporten samt exempel på tvättmedel som uppfyller kraven finns på www.miljo.goteborg.se¹. För andra medel måste leverantören/användaren visa att medlet uppfyller motsvarande krav.

Egenkontroll

Rutiner för skötsel och kontroll av tvättar och reningsanläggningar ska finnas dokumenterade och alla kontroller och åtgärder av betydelse för miljön journalföras. I de flesta fall bör också utsläppskontroll ske, omfattningen bestäms i samråd med miljökontoret i kommunen.

¹ Klicka Information & Råd, Kemikalier och därefter Fordonstvättmedel.

Tidplan

Åtgärder för att klara slut- eller etappmålen bör genomföras enligt följande tabell. Etappmål har samma innebörd som i avsnittet Mellanstora och stora anläggningar nedan. Krav på oljeavskiljare, se avsnittet Små anläggningar nedan.

	Omedelbart	Senast 2005 Se anm. 1 nedan	Senast 2010 Se anm. 1 nedan
Små anläggningar	Oljeavskiljare ska finnas och skötas vid samtliga. Etappmål ska klaras vid nybyggnad.	Etappmål bör klaras vid samtliga. Se anm. 3 nedan	
Mellanstora anläggningar	Etappmål ska klaras vid ny-, om- eller tillbyggnad. Se anm. 2 nedan	Etappmål bör klaras vid samtliga.	Etappmål ska klaras vid samtliga.
Stora anläggningar	Etappmål ska klaras vid ny-, om- eller tillbyggnad. Se anm. 2 nedan	Etappmål ska klaras vid samtliga.	

Slutligt mål: I stället för att uppfylla etappmålen ska, när teknik finns framme och är ekonomiskt rimlig, slutna (avloppslösa) anläggningar väljas.

Anm. 1

Tidplanen anger en rimlig övergångstid för utsläppsförbättrande åtgärder. När det gäller befintliga verksamheter bör val av tidpunkt för åtgärden göras med hänsyn till anläggningens storlek ur utsläppssynpunkt, recipientens känslighet, nyligen gjorda investeringar osv. Det kan innebära att slut- och etappmålen kan komma att uppfyllas tidigare för vissa anläggningar och något senare för andra.

Anm. 2

Vid befintliga mellanstora och stora anläggningar som har så bristfällig rening att inte ens godtagbar oljeavskiljning finns, se under avsnittet Små anläggningar, behöver krav ställas på åtgärder som medför att etappmålen uppfylls väsentligt tidigare än tidplanen.

Anm. 3

Undantag kan medges för enstaka anläggningar där lokalisering, recipient och verksamhetens art motiverar det. Det handlar om enstaka anläggningar där tillsynsmyndigheten bedömer att undantag kan göras. Det kan också vara så att det bedöms mer rimligt för några anläggningar att införa rening något senare än 2010. Detta ska dock inte betraktas som en generell undantagsregel, utan principen är att samtliga bör införa rening.

Mellanstora och stora anläggningar

d.v.s. anläggningar som omfattas av Naturvårdsverkets Allmänna råd 96:1

AR 96:1 omfattar manuella eller automatiska anläggningar där minst fem personbilar eller ett tyngre fordon tvättas per arbetsdag (dvs. minst ca 1250 personbilar eller 250 lastbilar/bussar per år). Denna policy ansluter sig i huvudsak till AR 96:1. Vad avser avloppsanslutning, tvättkemikalier och egenkontroll, se övergripande riktlinjer ovan. Vad gäller tidplan, se avsnittet Tidplan ovan.

Slutligt mål

Slutna system för tvätt och rengöring. Detta innebär avloppslösa system där endast ett avfall finns att ta om hand.

Etappmål

Under en övergångstid får spillvatten från anläggning avledas till dag- eller spillvattennät. Då bör följande gälla:

1. Högsta spillvattenmängd och högsta mängd föroreningar per fordon (månadsmedelvärde)		
	Personbil	lastbil, buss eller annat vägfordon ²
Spillvattenmängd ³	50 liter	150 liter
Samlingsparameter: bly,		
krom och nickel	10 mg	30 mg
kadmium	0,25 mg	0,75 mg
zink	50 mg	150 mg
mineralolja	5 g	15 g

² Räknat på ett 12 meter långt fordon, vilket innebär att man ibland får räkna om mängderna. Ett förslag på omräkning finns i SIS Miljömärkning av Fordonstvättar (kriteriedokument): "En fordonsenhet är ett fordon, lastbil eller buss på 12 meters längd. 0,5 fordonsenheter är en van eller t ex en färdtjänstbuss på ca 6 m. 1,5 fordonsenheter är t ex ledbuss eller semitrailer på ca 18 m. 2 fordonsenheter är en bil plus släp på ca 24 m." Dokumentet finns på www.svanen.nu.

³ De flesta anläggningar behöver recirkulation för att klara spillvattenmängderna. Vissa anläggningar (manuella tvättar) med vattensnål teknik har visat att det finns möjlighet att klara kravet på utsläppt vattenmängd utan recirkulation. Fordonens meddrag av vatten, det som följer med bilen ut på gatan, är inte medräknat. Kan vara 5-20 liter/personbil. Totala färskvattenåtgången per personbil blir alltså 55-70 liter. Det är svårt att säga något generellt om meddrag från större fordon, eftersom det kan variera mycket. En lastbil med kapell kan i värsta fall ta med sig flera hundra liter vatten, medan bussar generellt inte drar med sig så mycket (några gånger mer än en personbil).

2. Nedbrytbarhet	
	Kvot BOD ₇ /COD _{Cr} ⁴
Spillvattnet	> 0,3
Tvättkemikalier som används	> 0,5

Generella krav

Vid anslutning till kommunalt reningsverk får inte förekomma ämnen i sådan mängd och med sådan sammansättning att funktionen i reningsverket störs genom exempelvis:

- nitrifikationshämmning i biosteget,
- övrig toxisk påverkan,
- andra negativa effekter på olika reningssteg.

Stabila organiska ämnen eller metaller får inte tillföras i sådan mängd att slammet i avloppsverken inte kan användas för spridning på grönytor. Dessa krav tillgodoses huvudsakligen genom val av tvättkemikalier och en väl fungerande reningsanläggning. Vid anslutning till kommunalt spillvattennät kan kommunens VA-verk, eller motsvarande, med stöd av VA-lagen och ABVA⁵ ställa krav på föroreningshalt i spillvattnet.

Särskilda åtgärder:

- Förhindra spill av avfettningsmedel vid föravfettning utanför tvätthall när kunderna lägger på avfettningsmedel innan de kör in i hallen. En hårdgjord yta under tak med avrinning in till hallen kan vara en åtgärd.
- Stationen bör bara tillhandahålla lämpliga avfettningsmedel för föravfettning.
- Stationen bör inte sälja produkter som kan äventyra anläggningens funktion.
- Vattenbesparing genom högtryck och anordning för kontroll och dosering av tvättkemikalier.

⁴ I analysen av COD_{Cr} används kvicksilver. Om möjligt bör annan parameter som inte kräver kvicksilver användas, om den kan ge ungefär samma information som COD_{Cr}.

⁵ ABVA = Allmänna bestämmelser för brukande av allmän va-anläggning.

Små anläggningar

Åtgärder bör genomföras enligt den tabell som finns i avsnittet Tidplan ovan. Etappmålen och de generella kraven är desamma som i föregående kapitel för mellanstora och stora anläggningar.

Motivering

Länet är inte mer glesbebyggt än att det är rimligt att inte godta några nya små anläggningar utan avancerad rening, eller att i längden annat än undantagsvis låta sådana anläggningar finnas kvar. Avstånd till en tvätt som uppfyller kraven behöver sällan bli så stort att transporten medför onödig miljöbelastning eller nämnvärd olägenhet för fordonsägaren.

Konsekvenser

Många små tvättplatser på bensinstationer och verkstäder, samt för den egna verksamhetens bruk på industrier, åkerier, förvaltningar, verkstäder m.m. kommer sannolikt att välja att lägga ned sin verksamhet när krav på rening ställs, eftersom kraven innebär för stora kostnader jämfört med att tvätta externt i godkänd anläggning.

Detta bör samtidigt innebära ett större kundunderlag för de tvättar som anpassas till kraven i AR 96:1, och kan motivera dessa att skynda på denna anpassning.

En konsekvens kan också vara att teknik för rening på små anläggningar utvecklas.

Krav på oljeavskiljare vid befintliga anläggningar

Oljeavskiljare ska i första hand uppfylla Svensk standard SS-EN 858⁶ (ny standard) men ska minst uppfylla kraven på uppehållstid och ytbelastning i Naturvårdsverkets allmänna råd 1975:10 *Avloppsvattenbehandling vid bensinstationer och bilverkstäder*.

⁶ Svensk standard SS-EN 858-1 innehåller principer för produktutformning, provning, märkning och kvalitetskontroll. SS-EN 858-2 dimensioneringsanvisningar, nominell storlek, installation, drift och underhåll. Kan köpas från Svensk Standard, www.sis.se.

Tvätt utanför anläggning

Följande *kan godtas* både för egna privatfordon och för fordon som används i yrkesmässig verksamhet:

Avspolning av lera, grus, damm utan användande av tvättkemikalier. Fordonet ska stå på mark utan avrinning till dagvattenbrunn, öppet dike, vattendrag, sjö el. dylikt och det får heller inte finnas vattentäcker som kan påverkas. Plan gräsbevuxen mark är att föredra, grusplan också godtagbart. Markägarens tillstånd krävs. Kommunal mark bör inte upplåtas generellt för detta ändamål.

Följande *godtas* för egna privatfordon vid enstaka tillfällen, men *godtas inte* för fordon som används i yrkesmässig verksamhet:

Tvätt med såpa, diskmedel eller miljöanpassat schampo, ej avfettningsmedel, på mark enligt föregående punkt.

Det är dock önskvärt att även privatfordonstvättarna sker i tvättanläggning som klarar etapp- eller slutmålen.

Följande *godtas inte* varken för egna privatfordon eller fordon som används i yrkesmässig verksamhet:

Tvätt med avfettningsmedel.

Tvätt/avspolning på gata, asfalterad parkeringsyta eller dylikt, så att avrinning kan ske till dagvattenbrunn, dike eller dylikt.

Tvätt/avspolning i garage med golvavlopp.

Huvudmän

Länsstyrelsen i Västra Götaland, Västra
Götalandsregionen, Kommunförbunden i länet,
kommunernas miljökontor

Adress

Miljösekretariatet Västra Götalandsregionen
Box 1726 501 17 Borås Tel 033-17 48 00

Webbplats

www.vgregion.se/miljo/miljosamverkan

Projektledare

Lasse Lind Tel 0532-714 47 lind.lasse@telia.com